

Tuingeschiedenis in Nederland bundel III

Korneel Aschman, namens de redactie

uitgesproken op de boekpresentatie *Tuingeschiedenis in Nederland III. Verdwenen tuinen*

d.d. 12 december 2019 op Huize Gunterstein (Breukelen)

Mevrouw, dames en heren,

Namens de redactie van Cascade mag ik een bijdrage leveren aan de presentatie van *Tuingeschiedenis in Nederland* bundel III.

Helaas is onze hoofdredacteur Arinda van der Does vandaag verhinderd, waarom ik het woord voer. Samen met Arinda en Jan Holwerda vorm ik de redactie van het *Cascade Bulletin* en in het afgelopen jaar ook van bundel III.

Graag neem ik jullie kort mee door de achtergrond en opzet hiervan.

Allereerst is er met de presentatie van deze derde Cascade-bundel rond *Tuingeschiedenis in Nederland*, sprake van een echte serie in wording.

Daarbij zijn de 3 bundels ook onderdeel in de communicatiestructuur van ons Tuinhistorisch Genootschap. Naast kennisuitwisseling bij bijeenkomsten op de vaste jaarlijkse momenten, kent Cascade een drieslag in schriftelijke kennisuitwisseling: de website met weblog, het twee keer per jaar verschijnende bulletin en nu, hopelijk met nog lange voortzetting, meerjaarlijks de bundel *Tuingeschiedenis*. Wellicht te zien als de bladeren, takken en stammen van het rijkgeschakeerde Cascade-boomboeket.

Tuingeschiedenis in Nederland deel I verscheen in 2009 ter gelegenheid van het afscheid van Carla Oldenburger, deel II verscheen in 2016. De 50 bijdragen in beide bundels belichten uiteenlopende tuinhistorische thema's en beschrijvingen van individuele tuinen en parken.

De zo meteen te presenteren bundel III bevat 16 bijdragen, die geschreven zijn rond het thema *Verdwenen tuinen*. Net als de beide andere bundels is ook deze bundel weer gevuld met bijdragen van auteurs die bij Cascade zijn betrokken.

De aanleiding voor bundel III, was het thema 'Verdwenen tuinen' bij onze jaarlijkse Ronde Tafel Conferentie in maart 2018. De thema-suggestie werd gedaan door Martin van den Broeke en Wim Meulenkamp. Bij die RTC zijn 6 voordrachten gehouden, vooral over tuinen die niet zijn veranderd naar een nieuwere tuinmode, maar die verdwenen zijn wegens herbestemming.

In de Cascade-bundel van vandaag zijn naast deze 6 uitgewerkte voordrachten, ook 8 bijdragen opgenomen waarin tuinen aan de orde komen die opnieuw zijn ingericht of in de loop der tijd vervaagd zijn. De bijdragen zijn in de bundel gegroepeerd naar overkoepelende thema's. De inhoud van de bundel varieert daarmee van stukken met ook een praktische restauratie-inslag, via meer beschouwende bijdragen op tuin-aspecten, -beleving en tuinstijl, tot beschrijvingen van verschillende casussen.

Het voert helaas te ver om uit alle bijdragen iets te noemen. In zijn algemeenheid wil ik graag zeggen dat ons inziens ook deze bundel III beantwoordt aan het doel van Cascade: op wetenschappelijk verantwoorde wijze onze rijke Nederlandse tuinhistorie voor het voetlicht brengen.

Wat mij betreft is dit helemaal gelukt: met veel plezier heb ik de serie bijdragen gelezen, niet in het minst omdat ik er van geleerd heb.

Diverse bijdragen riepen door hun interessante inhoud bij mij al lezend vervolgvragen en opmerkingen op en sommige auteurs zullen misschien in eerste instantie geschrokken zijn van de hoeveelheid opmerkingen in de kantlijn.

Wat vind ik het mooie van deze bundel? Hij nodigt uit, zowel tot verder denken en zoeken naar wat verdween, als tot vastleggen en in standhouden van wat schemert onder onze voeten of in de oude bomen om ons heen.

Een onderdeel van de RTC over 'Verdwenen tuinen', was ook de insteek hoe die tuinen door tijdgenoten werden beleefd en gewaardeerd.

Daarom noem ik graag nog een aardig voorbeeld van verandering in beleving door de tijd heen.

Als wij als hedendaagse historische-tuinen-betrokkenen voorbeelden moeten noemen van parken in vroege landschapsstijl, welke buitenplaatsen schieten ons dan als eerste te binnen?

Ik denk niet het rijtje dat een schrijver in 1784 noemde in een recensie van het boek *Theorie der Gartenkunst* van Hirschfeld. Deze had in zijn uitgave over de staat van de 'Engelsen aanleg' in Europa gemeld, dat de landschapsstijl in Nederland nog niet echt van de grond gekomen was.

De onbekende Nederlandse recensent was het hier grondig mee oneens en schreef met uitroepeteken een verrassend rijtje; kijk maar naar de parken van Rhederoord, Zuidwijk en Backershagen!

Tenslotte, niets is blijvend onder de zon, ook tuinen verdwijnen. Maar zolang wij als Cascade er aan bijdragen dat de verdwenen tuinen opgediept en vastgelegd worden, met hun beplantingen en beheerders, de achterliggende tuintheorieën en de mode-fascinaties, blijven zij niet-vergeten groeien en bloeien in de geest.